

1980'ernes økonomiske forudsigelser

Per Callesen, Budgetdepartementet, Finansministeriet

1. Introduktion

De økonomiske forudsigere har troværdighedsproblemer. Der er mange institutioner, der forudsiger den økonomiske udvikling, og forudsigelserne rammer sjældent plet. Dagspressen gør et nyttigt arbejde ved med mellemrum at sammenholde den faktiske udvikling med institutionernes tidligere forudsigelser.

Når de fejlslagne skøn koster troværdighed skyldes det nok to forhold. For det første omhandler dagspressens historier af gode grunde enkeltstående forudsigelser – og tit de værste. For det andet gør de forudsigende institutioner næppe nok ud af at forklare årsagerne til fejl og revisioner og derigennem indsætte forudsigelserne og deres formål i et bredere perspektiv.

Der synes at være behov for dybere analyser af usikkerheden ved økonomiske forudsigelser, af årsagerne til fejlskøn og hvad der gøres for at gøre forudsigelserne mere nøjagtige.

I det følgende sammenlignes først de danske forudsigelser igennem 1980'erne for 5 forskellige institutioner, der systematisk har udarbejdet étårige forudsigelser. Det undersøges, hvor nøjagtige forudsigelserne har været, og om der har været tendens til, at fejlene trækker i en bestemt retning. Derefter redegøres for hovedresultaterne af det hidtidige

arbejde med at opdele fejlene i de étårige skøn i finansredegørelserne på årsager. Afslutningsvis diskuteres de indtil nu begrænsede erfaringer med usikkerheden i mellemfristede fremskrivninger.

2. 5 institutioners forudsigelser i 1980'erne

Det er ikke nødvendigvis formålet med økonomiske forudsigelser, at de skal ramme plet. Forudsigelser vil altid være baseret på bestemte forudsætninger om den økonomiske politik, og formålet med forudsigelserne kan i nogle tilfælde siges at være opfyldt, netop når den økonomiske politik revideres, og det forudsagte derfor ikke går i opfyldelse. Derfor er det vigtigt at være opmærksom på årsagerne til at forudsigelser ikke rammer plet, jf. afsnit 3.

På den anden side er det sjældent den økonomiske politik ændres så kraftigt, at den med en tidshorisont på et år kan nå at slå igennem med stor styrke og ændre det økonomiske forløb markant. Dertil kommer, at de økonomiske forudsigelser ikke kun har betydning for tilrettelæggelsen af den økonomiske politik. De private virksomheder har brug for at vurdere deres afsætningsmuligheder, og for virksomhedernes planlægning er det afgørende, hvor tæt forudsigelserne er på de faktiske forløb. Årsagerne til evt. afvigelser er her mindre afgørende.

Det har derfor værdi at sammenholde de gjorde forudsigelser med den faktiske udvikling.

For Danmark har følgende institutioner hvert år i 1980'erne offentliggjort forudsigelser om efteråret, som rækker ét år frem: Det økonomiske Sekretariat (DØS), Det økonomiske Råds Sekretariat (DØR), Industrirådet (IR), Privatbanken (PrB) og OECD.

For sammenligningen er det vigtigt dels at inddrage forskellige variable, dels at forudsigelserne er lavet på omtrent samme tidspunkt. Det sidste er nogenlunde opfyldt, idet dog DØS normalt har offentliggjort ret tidligt (i oktober). Tallene fra PrB's forudsigelser er i nogle tilfælde fra august og i andre tilfælde fra januar/februar. De øvrige tre institutioner har sædvanligvis offentliggjort i no-

vember/december. Det er således skøn, som er lavet nogle måneder inden det pågældende års start. Tabel 1 viser institutionernes fejlskøn for 6 nøglevariable.

Det er også af interesse at undersøge, om der generelt kan opnås en bedre forudsigelse ved simpelthen at beregne gennemsnittet af institutionernes forudsigelser. For hver variabel er således også konstrueret en forudsigelse, der i de enkelte år i 1980'erne er gennemsnittet af de 5 institutioners forudsigelser.

Gennemsnittet af fejlene viser, om der har været en systematisk skævhed (bias) i forudsigelserne. Den gennemsnitlige absolutte afvigelse viser spredningen i fejlene, dvs. afstanden til den faktiske udvikling, uanset afvigelseernes fortegn. Det skal bemærkes, at ti år er en forholdsvis kort periode. Der kan

Tabel 1. 5 institutioners fejlskøn i 1980'erne.

Faktisk minus forudsagt værdi året før. Gennemsnit 1980-89.

		DØS	DØR	IR	PrB	OECD	Gnst.
Bruttonationalprodukt (BNP)		- Real vækst i procent -					
Gennemsnit	G	0,2	0,6	0,7	0,8	0,3	0,5
Gnst. absolut afvigelse	GA	1,1	0,8	1,1	1,1	1,3	1,1
Betalingsbalance		- Procent af BNP -					
Gennemsnit	G	-0,4	-0,5	-0,6	-0,5	-0,2	-0,4
Gnst. absolut afvigelse	GA	1,2	1,1	1,1	1,1	1,2	-1,2
Ledighed		- 1000 personer -					
Gennemsnit	G	-6	-15	4	-9	-11	-7
Gnst. absolut afvigelse	GA	20	24	13	19	24	20
Forbrugerpriser		- Vækst i procent -					
Gennemsnit	G	0,9	1,4	1,1	0,5	0,8	-0,9
Gnst. absolut afvigelse	GA	1,1	1,5	1,3	1,1	0,8	1,2
Det private forbrug		- Real vækst i procent -					
Gennemsnit	G	0,3	0,1	0,6	1,0	0,1	0,4
Gnst. absolut afvigelse	GA	2,2	1,2	1,9	2,1	2,6	2,0
Industrieksporten		- Real vækst i procent -					
Gennemsnit	G	0,4	2,1	1,2	2,0	1,2	1,4
Gnst. absolut afvigelse	GA	4,4	4,0	3,8	4,5	3,9	4,1

Note: $G = \sum A-F / 10$. $GA = \sum |A-F| / 10$, hvor A står for de faktiske (actual) værdier og F for de forudsagte. De faktiske værdier i 1987-1989 er Danmarks Statistiks foreløbige tal.

Kilde: Egne undersøgelser samt Bentzen m.fl. (1989).

derfor ikke drages for håndfaste konklusioner.

For *BNP* fremgår det, at institutionernes gennemsnitlige absolutte fejlskøn på realvæksten har ligget i størrelsesordenen 1 pct.enhed. DØR har en lidt lavere fejl end de øvrige institutioner. Årsagen hertil kan henføres til skønnet for *det private forbrug*, hvor DØR ligger en del pænere end de øvrige institutioner. Gås der dybere i tallene viser det sig, at DØR i alle årene 1983-86 havde mærkbart lavere fejlskøn på det private forbrug end de øvrige institutioner. DØR undervurderede også opgangen i det private forbrug, men i mindre udstrækning end de øvrige institutioner.

De har alle undervurderet BNP-væksten en smule. Undervurderingen skyldes årene 1983-85 med den stramme finanspolitik og synes at hænge sammen med en undervurdering af forbruget og investeringernes rentefølsomhed.

Underskuddet på betalingsbalancen er undervurderet af alle, og det skyldes især 1985 og 1986, hvor de alle undervurderede underskuddet med ikke mindre end henholdsvis 10-15 mia. kr. og 15-20 mia. kr. Den gennemsnitlige absolutte afvigelse er godt 1 pct. af BNP. Der er ikke forskelle af betydning mellem institutionerne.

Ledigheden har været overvurderet af samtlige institutioner med IR som en markant undtagelse. Også for den gennemsnitlige absolutte afvigelse er IR's fejlskøn markant mindre end de øvrige institutioners. IR ramte helt præcist på ledigheden 1984-85 og har siden kun overvurderet den svagt. De øvrige institutioner har systematisk overvurderet ledigheden med fra 15.000 til op til 45.000 personer i hvert af årene 1984-89. OECD og DØR synes at have de største overvurderinger af ledigheden.

Alle institutionerne har undervurderet *pristigningerne*. Tendensen til undervurdering er meget systematisk igennem hele tiåret. Her skiller PrB sig ud. PrB's gennemsnitlige absolutte afvigelse er dog ikke meget mindre end de øvrige institutioners.

For *industrieksportens vækst* er alle institutionernes gennemsnitlige absolutte afvigelse ca. 4 pct. enheder. De meget store fejl gælder 1980 med en stor undervurdering og 1986 med en stor overvurdering. De ses alle – undtagen DØS – at have haft en vis systematisk undervurdering af industrieksportens vækst.

Analysen viser i hvert fald to iøjnefaldende forhold ved forudsigelserne. For det første kan der opstilles en *generel 1 pct. regel*. For væksten i det reale BNP og priserne er den gennemsnitlige absolutte fejl 1 pct.enhed, fejlen på betalingsbalancen udgør 1 pct. af BNP og fejlen på arbejdsløsheden udgør knap 1 pct. af arbejdsstyrken. Se også Hansen m.fl. (1988). For det andet kan der *ikke udpeges klare vindere* af sammenligningen. DØR har været bedst til BNP og det private forbrug, IR til arbejdsløsheden, PrB til priserne, og DØS har generelt haft den mindste systematiske skævhed i skønnene. Der er dog ikke noget der tyder på, at et simpelt gennemsnit af institutionernes forudsigelser systematisk ville ligge tættere på den faktiske udvikling end de enkelte forudsigere.

Det er rimeligt at stille det spørgsmål, om 1980'ernes danske forudsigelsesfejl er urimeligt store og om de skyldes enten en særlig uforudsigelighed ved den danske økonomi eller specielt dårlige danske forudsigere.

OECD's gennemsnitlige absolutte fejlskøn for BNP-væksten i OECD området har i årene 1966-87 andraget 0,85 pct.enheder, jf. Llewellyn m.fl. (1985) og Kofoed (1989). IMF's fejlskøn er af samme størrelsesorden. McNees (1988) rapporterer for perioden

1952-87 et fejlskøn på 1,3 pct.enheder for BNP-væksten i USA. Fraregnet 1950'erne er dette fejlskøn også 1 pct.enhed. Det er svagt mindre end fejlen i de danske skøn.

Der er ikke baggrund for en tilsvarende sammenligning for skønnene på betalingsbalance og arbejdsløshed, da de fleste udenlandske undersøgelser er koncentreret om fejlene på skønnene for BNP-væksten.

Er fejlene da store? Fejlen på 1 pct.enhed på realvæksten i BNP skal ses i det lys, at BNP-væksten sjældent ligger uden for intervallet -2 til 5 pct.

En god målestok kan være fejlen sat i forhold til standardafvigelsen. Hvis fejlen er lige så stor som standardafvigelsen ville de foretagne skøn ikke være bedre end simpelt hen at forudsige en vækst, som blot svarede til trenden i BNP-væksten. Det er dog nødvendigt at være opmærksom på, at heller ikke den gennemsnitlige BNP-vækst i 1980'erne var kendt på forhånd, da skønnene blev lavet.

Standardafvigelsen på den faktiske BNP-vækst i 1980'erne er 2 pct.enheder. Undersøgelsen viser dermed *en fejl, der svarer til ca. halvdelen af standardafvigelsen*. Med denne målestok er de danske fejl en anelse mindre end fejlene i de amerikanske forudsigelser, jf. McNees (1988). I tabel 2 er de danske BNP-fejl sammenlignet med fejlene i

OECD's étårsskøn for væksten i hele OECD-området.

Det fremgår, at tendensen til systematisk undervurdering af væksten genfindes i OECD's skøn for hele OECD-området. Det gennemsnitlige absolutte fejlskøn er lidt mindre for OECD-området, men det skal ses i lyset af, at udsvingene i hele OECD-områdets BNP-vækst har været mindre end Danmarks, jf. standardafvigelsen. Skøn for hele OECD nyder godt af »de store tals lov«, idet overraskelser i de enkelte lande kan opveje hinanden. Set i forhold til standardafvigelsen er de danske fejlskøn nærmest lidt mindre end OECD's skøn for hele OECD-området.

For betalingsbalanceskønnene er fejlen på de årlige danske skøn derimod lige så stor som standardafvigelsen på 1980'ernes saldo på betalingsbalancen i pct. af BNP. Principielt ville et skøn, der konstant havde bestået i at forudsige et underskud på 3 pct. af BNP have været lige så godt som de faktiske skøn. Her er det dog igen 1985 og 1986, der påvirker forudsigelserne specielt negativt.

Det er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig, betingelse for efficiente forudsigelser, at hypotesen $a=0$ og $b=1$ ikke kan afvises i en lineær regression (hvor e er stokastisk restled) som

$$(1) A = a + b F + e$$

Tabel 2. Den étårige forudsigelsesfejl for Danmark og hele OECD.

	Gennemsnit af 5 institutioners skøn for Danmark	OECD's skøn for hele OECD
	- Pct.enheder-	
1980-89		
Gnst. fejl	0,5	0,6
Gnst. absolut afvigelse	1,1	0,9
Gnst. BNP-vækst	1,7	2,8
Standardafvigelse	2,0	1,4
Gnst. abs. afv./standardafv.	0,56	0,64

For BNP-skønnene er dette krav opfyldt for alle de forudsigende institutioner, omend konstanten a er positiv (typisk omkring 0,5) afspejlende den generelle tendens til at skønnene for BNP-væksten har været for lave, jf. tabel 1. Koefficienten b varierer mellem 0,84 (OECD) og 1,33 (PrB), men som nævnt er den ikke i nogen af tilfældene signifikant forskellig fra 1. For gennemsnittet af institutionernes skøn fremkommer følgende resultat:

$$(2) A = 0,18 + 1,31 F \\ (0,36) \quad (4,60)$$

SE = 1,10, DW = 1,16. T-statistik i parentes.

Resultatet kan fortolkes på den måde, at der har været en vis tendens til, at institutionerne typisk undervurderer styrken i konjunktursvingene.

Det fremgår, at relationens restled er korrelerede, jf. DW. Det samme gør sig gældende for alle de forudsigende institutioner excl. IR, hvorved der i denne forstand er en vis systematisk tendens i afvigelserne mellem de faktiske og forudsagte værdier.

3. Årsagerne til fejlskøn

Forudsigelser med en økonomisk model er baseret på brugerens skøn for modellens eksogene variable. Principielt kan en forudsigelse dermed deles op i et bidrag fra brugeren til forudsigelse af de eksogene variable og et bidrag fra modellen til beregning af de endogene variable. Ved at indsætte de faktiske eksogene variable i et historisk forløb og modelberegne de endogene variable isoleres modellens bidrag i en såkaldt *ex post* forudsigelse. Forudsigelser baseret på brugerens skøn for de eksogene variable er omvendt *ex ante* forudsigelser, og de afspejler således kombinationen af brugeren og modellens indsats, jf. de belyste skøn i afsnit 2.

Hvis forskellige modeller sammenlignes er *ex post* forudsigelser i princippet den bedste metode. På den anden side er der en række forhold, der alligevel taler for *ex ante* analyser, også når det gælder sammenligninger af modellernes egenskaber, jf. McNees (1981). *Ex post* analyser betyder således en favorisering af modeller med mange eksogene variable. Hvis tilstrækkeligt mange variable er eksogene og gives deres faktiske værdi, vil der være forholdsvis lidt overladt til modellen selv. Dertil kommer, at modellen også tjener det formål at udvikle brugerens økonomiske viden, og en god model afspejles måske derfor i forudsigelserne, herunder forudsigelserne af de eksogene variable.

Ingen af de 5 institutioner med forudsigelser igennem 1980'erne har offentliggjort systematiske dekomponeringer af årsagerne til fejlskøn eller revisioner af forudsigelserne. Alle 5 benytter økonometriske modeller, men det er ikke helt klart, hvilken rolle modellerne spiller ved udarbejdelsen af de étårige konjunkturskøn. Jo mindre skønnene er modelbaserede, jo mindre er mulighederne for at reproducere skønnenes forudsætninger, således at årsagerne til fejlskøn kan dekomponeres.

Heller ikke i udlandet er der lavet undersøgelser for en længere periode af årsagerne til fejlskøn, omend det engelske ESRC Macroeconomic Modelling Bureau i Warwick har arbejdet med problemstillingen i nogle år, jf. Wallis (1989).

Undersøgelsen er derfor her baseret alene på de fejlanalyser, som har været fremlagt i de årlige finansredegørelser siden december 1984. Disse fejlanalyser dekomponerer afvigelserne mellem skønnene for det indeværende år lavet henholdsvis umiddelbart inden årets afslutning (for 1984 i december 1984) og umiddelbart inden årets begyndelse (for 1984 i december 1983).

De étårige skøn sammenlignes således ikke her med de endelige nationalregnskabstal. Det er en selvstændig diskussion, om det er endelige nationalregnskabstal, der bør sammenlignes med, eller om det er lige så vigtigt at ramme de foreløbige nationalregnskabstal – evt. skøn lavet umiddelbart inden årets afslutning som i finansredegørelserne. Ud fra en fagøkonomisk vurdering af det gjorte arbejdes kvalitet kan det anføres, at de oplysninger, som står til rådighed for forudsigelserne vil være tættest beslægtet med de oplysninger, der er grundlaget for de foreløbige nationalregnskabstal. Det må imidlertid være de endelige nationalregnskabstal, der bedst belyser den faktiske udvikling, herunder implikationerne for den økonomiske politik.

McNees (1988) konkluderer, at det generelt må foretrækkes at sammenligne med de endelige nationalregnskabstal – med to modifikationer. For det første vil agenterne på de finansielle markeder formentlig sætte størst pris på at kunne forudsige de foreløbige nationalregnskabstal, som om noget må være dem de finansielle markeder reagerer på. For det andet kan det være rimeligt at korrigere for de ændringer i variables vækstrater, som alene skyldes skift af basisår for fastprisberegningerne i nationalregnskabet.

Tabel 3 sammenfatter finansredegørelsernes fejlanalyser af BNP-væksten. Fejl, der stammer fra de eksogene variable, er henført til *udenlandske forhold* og til den *økonomiske politik*. Den resterende fejl skyldes netto-virkningen af egentlige modelfejl og foretagne modeljusteringer, jf. posten »*adfærd*«¹.

Også set over årene 1984-89 var den gennemsnitlige fejl på den reale BNP-vækst godt 1 pct.enhed. Revisionerne af den økonomiske politik har kun i 1986 (og delvis i 1987) spillet en markant rolle. Ændrede udlandsforudsætninger synes ret konstant at flytte vækstskønnet med knap 0,5 pct.enhed.

Det absolutte fejlbidrag fra den økonomiske adfærd er i gennemsnit 0,7 pct.enheder. Fra regnet 1984 er de tilsvarende tal henholdsvis 0,85 og 0,5 pct.enheder. Fejlene på den økonomiske adfærd tegner sig således for godt halvdelen af fejlskønnene.

Tabel 4 viser den tilsvarende analyse for betalingsbalancen. Her fremgår det, at det var fejlene på den økonomiske adfærd, der var helt dominerende i årene 1984-86 (hovedsageligt den uventede vækst i forbrugskvoten), hvorimod fejlene de sidste 3 år har været meget sma.

Tabel 3. Fejlanalyserne for BNP, 1984-89.

Fejl for	Ialt	Heraf			
		Udland	Øk.pol.	Adfærd	Lagre
		- Pct.enheder -			
1984	2,2	0,4	-0,1	1,9	0,5
1985	-0,8	-0,3	0,2	-0,7	
1986	-0,8	-0,3	-1,0	0,5	
1987	-1,4	-0,5	-0,4	-0,5	
1988	1,1	0,9	0,2	-0,5	
1989	0,1	-0,1	-0,1	0,3	

Note: Posten lagre skyldes, at en revision af lagerinvesteringernes niveau året før gav en betydelig ændring i vækstbidraget til BNP.

Tabel 4. Fejlanalyserne for betalingsbalancen, 1984-89.

Fejl for	Ialt	Heraf			
		Udland	Øk.pol.	Adfærd	Overhæng
		- Mia. kr. -			
1984	-8	-1	3	-10	
1985	-8	-1	-2	-5	
1986	-17	7	1	-19	-6
1987	0	-4	1	3	0
1988	1	3	-2	-0	-2
1989	4	3	2	1	4

Note: Posten overhæng skyldes konsekvensen af fejlskønnet på det foregående års betalingsbalance.

Vedr. den økonomiske adfærd er forudsigelsen af betalingsbalancens underskud måske en større videnskabelig kunst end forudsigelsen af BNP-væksten. Den private finansielle opsparing – som sammen med den offentlige sektors saldo udgør saldoen på betalingsbalancen – er således spørgsmålet om hvor stor en *andel* af de disponible indkomster, der anvendes til privat forbrug, boliginvesteringer og erhvervsinvesteringer. Det er især til bestemmelsen af denne andel, der er behov for en økonomisk model.

4. De mellemfristede fejlskøn

Modellen spiller en større rolle for de mellemfristede fremskrivninger. Umiddelbart skulle det måske gælde, at usikkerheden vokser med fremskrivningens længde. Det er imidlertid ikke nødvendigvis tilfældet.

For de *eksogene variable* er der formentlig en relativt større usikkerhed. Det gælder udlandet, den økonomiske politik og vel også produktiviteten. De étårige forudsigelser kan trods alt støtte sig til OECD-skøn og finanslovsforslag m.v. Omvendt er der grund til at forvente mindre usikkerhed om de *endogene variable*. Det gælder, hvis de mere fundamentale realøkonomiske forhold på længere sigt dominerer i forhold til forventningsbobler og lagerbevægelser m.v., som dominerer meget af de kortsigtede forløb.

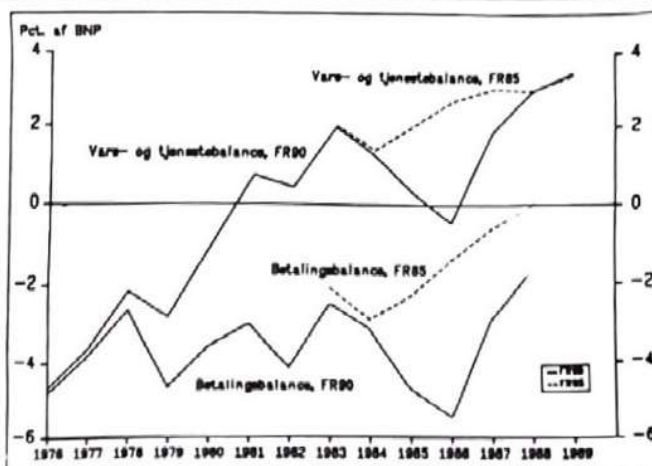
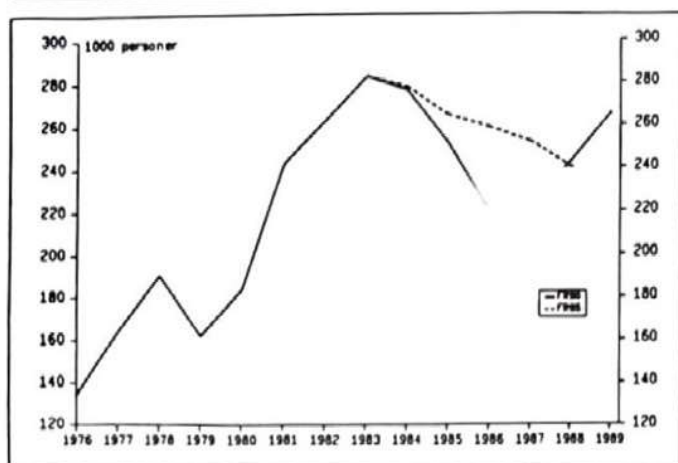
Budgetdepartementets arbejde med systematiske mellemfristede fremskrivninger startede med finansredegørelsen fra december 1983. Kun for denne og fremskrivningen fra december 1984 kan hele fremskrivningen sammenlignes med det faktiske forløb.

I Budgetdepartementet (1990) blev fremskrivningen fra december 1984 detaljeret analyseret. Her skal kun fremdrages hovedkonklusionerne, jf. figurerne 1 og 2.

Ledigheden var undervejs i forløbet klart mindre end påregnet, men var i 1989 højere. Betalingsbalancens underskud blev meget større, med store konsekvenser for rentebetalingerne til udlandet. Den gennemsnitlige BNP-vækst blev 2,1 pct. mod fremskrevet 3,7 pct. Denne afvigelse på BNP-væksten er meget stor, når det ses i lyset af, at der som nævnt kan være grund til at forvente en større dominans af de realøkonomiske faktorer over så lang en periode.

Forudsætningerne om nettovirkningerne fra udlandet og den økonomiske politik (de *eksogene variable*) blev overvejende realiseret som forventet. Når udviklingen alligevel gik anderledes skyldes det overvejende én stor fejl på en eksogen variabel – produktiviteten – og én stor fejl på en endogen variabel – forbrugskvoten.

Figur 1 og 2. Ledighed og betalingsbalance.

Produktivitets vækst blev meget lavere end påregnet. Timeproduktivitets vækst blev årligt 1,4 pct. mod fremskrevet 3,8 pct. Den afvigelse har først og fremmest betydet mindre realindkomststigninger, idet priserne således ikke er steget meget mindre end lønningerne. Det har bidraget til en årlig mindrestigning på ca. 1,5 pct. for væksten i realindkomst, efterspørgsel og produktion. Fejlskønnet på produktiviteten er dermed hovedforklaringen på den lavere BNP-vækst end i FR85-fremskrivningen.

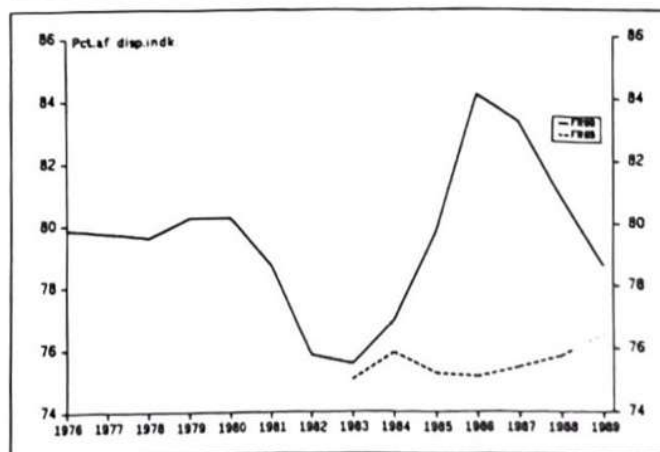
Forbrugskvoten var undervejs i forløbet langt større end fremskrevet, jf. figur 3. Også i 1989 har forbrugskvoten trods faldet siden 1986 været højere end i fremskrivningen fra december 1984. Det skal endda ses i lyset af, at renten blev højere end påregnet, at der i mellemtiden blev gennemført både skattereform og kartoffelkur, og at 1989 havde relativt trykkede konjunkturer med et lavt niveau for de svingende bilkøb. Den deraf følgende gældsætning i den private sektor skabte så store nettorentudgifter, at de i gennemsnit har belastet væksten i de samlede private realindkomster med næsten 1 pct. årligt. Fejlskønnet på forbrugskvoten er hovedforklaringen på fejlvurderingen af betalingsbalancen. Samtidigt har den resulterende gældsætning og rentebetalinger bidraget til lavere

BNP-vækst.

Set efterløbende skyldes denne store fejl på en afgørende endogen variabel en meget alvorlig mangel i modellen, hvor det private forbrug dengang var helt uafhængigt af bevægelserne i rente og formue. Det var således ikke rentefaldet, der blev undervurderet, men effekterne af det. Bortset fra det helt ekstreme niveau i 1986 kan forbrugsudviklingen i dag stort set forklares med de modeludbygninger, der er foretaget siden, og som inddrager betydningen af rente og formue.

Der skal mange flere erfaringer til, før modelgrundlagets styrke til de mellemfristede

Figur 3. Fejlskønnet på forbrugskvoten.

Note: Figuren viser det private forbrug i procent af den private sektors samlede bruttoindkomster.

fremskrivninger kan afgøres. Der kan imidlertid anføres fire grunde til en vis optimisme.

- * De étårige fejlskøn har været små de sidste tre år.
- * Fremskrivningen fra december 1984 var rimeligt god med undtagelse af forbrugskvote og produktivitet.
- * Fejlen på forbrugskvoten har givet anledning til en omfattende modeludbygning vedr. rente, boligernes kontantpris og formuevirkninger.
- * Afvigelser på produktiviteten betyder først og fremmest noget for velstanden og mindre for balanceproblemerne på længere sigt. Samtidigt kan der næppe politisk stilles meget op overfor produktiviteten, især ikke på kort sigt.

5. Konklusion

Der er ikke noget der tyder på, at de danske étårige samfundsøkonomiske skøn er specielt dårlige sammenlignet med de udenlandske erfaringer. Det gennemsnitlige absolutte fejlskøn på BNP-væksten er svagt større end for hele OECD, men den danske økonomi har også haft større konjunkturudsving og har dermed været sværere at forudsige.

Fremkomsten af kvartalsvise nationalregnskaber og bedre forudsigelsesmetoder – herunder omhyggelige analyser af fejlenes årsager – må forventes at kunne reducere forudsigelsesfejlene lidt. Forventningsdannelsen må skønnes at spille en stor rolle på kort sigt, og en udbygning af Danmarks Statistiks arbejde med konjunkturbarometre o.lign. kunne måske bidrage til bedre skøn. Helt overordnet kan dog næppe påregnes en markant reduktion af fejlene i de étårige konjunkturskøn. Det tyder sammenligningen med de udenlandske erfaringer på.

1980'ernes danske økonomiske udvikling

blev domineret af det store fejlskøn på forbrugskvoten i årene 1984-1986. Det præger billedet af de étårige fejlskøn på betalingsbalancen og har ligeledes ført til en markant anderledes økonomisk udvikling end i de mellemfristede fremskrivninger fra midten af 1980'erne.

Denne type fejl i de mellemfristede fremskrivninger bør kunne reduceres betragteligt gennem bedre analyser og udbygning af modelgrundlaget.

Synspunkterne i artiklen er ikke nødvendigvis Budgetdepartementets.

Note

Sondringen mellem den egentlige modelberegne-
de adfærd og bidraget fra foretagne justeringsled er ganske nyttig, jf. også Wallis (1989). Denne opdeling er ikke gjort i finansredegørelsernes fejlanalyser, men de nødvendige beregninger påtænkes udført i anden sammenhæng.

Referencer

- Andersen, Torben. 1988: »Makroøkonometriske modeller, prognoser og økonomisk politik«, Økonomi og Politik nr. 1.
- Bentzen, M., Jensen, E. og Andersson, J.E. 1989: »Forbrugsfunktionen, fejlanalyse og trackrecords«, øvelsesoplæg, Københavns Universitet. Økonomisk Institut.
- Budgetdepartementet. 1990: »Finansredegørelse 90«. Februar. Kapitel 12.
- Hansen, E.D, Kjærsgaard, K. og Rosted, J. 1988: »Dansk økonomisk politik – teorier og erfaringer, kapitel 3. Busck.
- Industrirådet: »Dansk Industri«, diverse årgange.
- Industrirådet: »Nordic Economic Outlook«, diverse årgange.
- Koefoed, L. 1989: »OECD's Track Record Compared to the One of the IMF«, øvelsesoplæg, Københavns Universitet. Økonomisk Institut.
- Llewellyn, J., Potter, S., and Samuelson, L. 1985: »Economic Forecasting and Policy – the international dimension, ch. 6: The dependability of economic forecasts«, London.
- McNees, Stephen K. 1981: »The Methodology of Macroeconometric Model Comparisons«, Large-scale Macroeconometric Models, Kmenta and Ramsey (ed). NorthHolland.
- McNees, Stephen K. 1988: »How Accurate Are Macroeconomic Forecasts«, New England Economic Review, July/August. S 15-26. 22 sider.
- OECD: »Economic Outlook«, diverse årgange.
- Privatbanken: »Økonomisk perspektiv«, diverse numre.
- Wallis, K. F. 1989: »Macroeconomic Forecasting – A Survey«, The Economic Journal 99, march.
- Young, R. M. 1982: »Forecasting with an Econometric Model: The Issue of Judgemental Adjustment«, Journal of Forecasting, Vol. 1.
- Økonomiske Råd, Det: »Dansk Økonomi«, diverse årgange.
- Økonomiske Sekretariat, Det.: »Økonomisk Oversigt«, diverse årgange.